תמצי לומר דאברייתא קאי אבל

במתני' מודו ליה רבנן לא נפקא לן

מינה מידי. עוד נראה לי דכיון

דאמר רב הונא סתמא הלכה כר'

אליעזר משמע דאמתני׳ קאי שהמשנה

היתה שגורה בפי הכל ולא הברייתא:

ולענין הלכה כיון דאפסיקא הלכתא

כרבי אליעזר בן יעקב לפי אותו

פירוש ראשון שפירשנו למעלה דהאי

יתר מכן בא לומר דאע"ג דאיכא

למימר לאו כלבא אנא אמר ר׳

אליעזר בן יעקב נדרי זרוזין הוי

נקיטינן הכי והדרינן ממאי דאמרי׳

לעיל בסוגיין דמודה ר"א דכל היכא

דאיכא למימר לאו כלבא אנא דנדר

גמור הוי דלמסקנא ליתא וכדכתבינן.

ומיהו אע"ג דהדרינן מטעמא דלאו

כלבה אנה טעמה דלהו מלכה אנה

אכתי איתיה ומודי ביה רבי אליעזר.

אבל לאידך פירושא דכתיבנא לעיל

דטעמא דלאו כלבא אנא משום דיהיב

עין משפם נר מצוה ב א מיי׳ פ״ג מהלכות

לאוין רמא טוש"ע י"ד סי" רלב סעיף ד: בא ב טוש"ע י"ד סיח רלט סעיף א:

## פירוש הרא"ש

מתני' נדרי הבאי. כמו בג' מקומות דברו חכמים לשוו הבאי בפ׳ גיד הנשה לין דף ל:) כלומר גוומא ושפת יתר וכן זה הוסיף על מה שראה כאדם שרואה דבר נפלא וגדול ומוסיף יותר ממה שראה והוא בעלמו יודע שלא היה כל כך כמו שהוא אומר הלכך אע"פ שאמר קונס ככר זה עלי אם לא ראימי עם כעולי מלרים והנחש שראיתי אם לא היה כקורת בית הבד לא אמרינן ודאי היה כך כמו שהוא אומר ויאסר הנדר עליו אלא אמרינן הוא בעצמו יודע שלא היה כל כך כמו שאמר אלא דרך בני אדם להוסיף על מה שראו ולא היה אדם לדבר כן ובנדרים הלך לחר לשון כני לדס: גמ' תנא גדרי הבאי מותרין אכל שבועות הבאי אסוריז, משום לשנועה חמירא טפי הלכך חמירא לאסור מדרבנן ויס"ג כשם שנדרי הבאי מותרים כך שבועות הבאי מותרות: אילימא ראמר שבועה אם לא ראיתי בדרך הוה דאינו אוסר שום דבר עלי אין בלשון הזה שבועה כלל חין בנשון הזה שבועה כנכ ולא גרס הרי יצאה שבועה לשקר: א"ב למה לי למימר. כיון דאמר שבועה שראיתי פשיטא שאסור אע"פ שדרך העולם לקרוא לעם רב כיולאי חלרים ח"ח לעם לב פיונהי תננים נוייתו אסור לישבע על זה ובנדר דוקא שרינן הנודר שלא , מודר שלא ר: ועוד דומיא קתני. דיי כוון לנדר: לוון נמדר. ועוד דום א דגדר קתני. דמשמע שאוסר דבר עליו בשבועה כמו בנדר: יאסרו פירות עולם עלי בשבועה אם לא ראיתי כו'. ואע"ג שדרך העולם לקרוא לעם לון העונם מקרום משום רב כיונאי מגרים משום חומרא דשבועה אסריגן להו עילויה ולאידך לישנא קמ"ל דלא מפלגינן בין : לשבועות .830 מלים הרבה והעלה להם עולי מלרים ולדעתו שפיר קא משתבע ואם אמר

מ"ש דאמר רב הונא הלכה כר"א בן יעקב. כלומר ° דהוה ידיע להו דרב הונא אפילו בקמייתא קבע הלכתא כר"א בן יעקב דאי לא מאי מוכחא מדרב הונא דפליגי רבנן דלמא אבתרייתא הוא דפסיק הלכתא כוותיה כך פירשו רבותי. ונראה בעיני שאין צורך לכך אלא מעיקרא כי איבעיא אי פליגי רבנן עליה אי לאו למיקס אקושטא דמילתא הוא דבעינן דאי פליגי עליה אפשר דלא קי"ל כוותיה דיחיד ורצים הלכה כרצים וכדמסקי׳ בבעיין אם תמצא לומר פליגי הלכתא כוותיה או לית הלכתא כוותיה אבל השתא דמקבע רב הוגא הילכתא כוותיה במאי דאפליגו רבנן עליה אפילו אם

דאפילו בקמייתא ושמע מינה פליגי רבנן

עליה שמע מינה מאי הוי עלה ת"ש דאמר

עליה שבוע ביינוז באי חור עלוד זג של הביי רב הוגא הלכה כרבי אליעזר בן יעקב וכן

אמר רב אדא בר אהבה הלכה כרבי

אליעזר בן יעקב: **מתני'** ״נדרי הבאי אמר

קונם אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי

מצרים אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד:

גמ' תנאש נדרי הבאי מותרין ישבועות

הבאי אסורין היכי דמי שבועות הבאי

אילימא דאמר שבועה אם לא ראיתי בדרך

הזה מידעם קאמר אמר אביי דאמר שבועה שראיתי אמר ליה רבא אם כן למה לי

למימר ועוד דומיא דנדר קתני אלא אמר

רבא באומר יאסרו פירות העולם עלי

בשבועה אָם לא ראָיתי בדרך הזָה כעוליº

אפי׳ בקמייתה. הנך דלעיל ש״מ:

אדעתא

מחי הוי עלה. חי הוי הלכתח כוותיה דר' אליעזר דהוי נדרי זרוזין ומותר: אמר ליה רבא. א"כ מתניתה דאמר שבועה שראיתי בדרך הזה: למה לי למימר. דאסור דהיינו שבועה גמורה ודאי כאילו אמר שבועה שאכלתי: ועוד דומיא דנדר קתני. שבועות (ה) (נדרי) הבאי אסורין דמשמע דקאמר בלשון נדר ושבועה: אלא אמר רבא. דקאמר הכי יאסרו כל פירות העולם עלי בשבועה: הם לה רחיתי. ולה קהמר שרהיתי: המר ליה רבינה. אמאי אסורות ודלמא שפיר אישתבע לדעתיה דידיה: דלמא קינא דשומשמני. נמלות מקובלות הרבה ראה ביחד כעולי מלרים דאפשר:

מצרים א"ל רבינא לרב אשי ודלמא האי גברא קינא דשומשמני הזא ואסיק להון שמא עולי מצרים ושפיר משתבע א"ל

ליה מתנה מרובה הוא במסקנא נמי כי היכי דנקטינן טעמא דלאו מלכא א"ה" נקטינן טעמא דלאו כלבא אנא דבתרווייהו כל היכא דאיתנהו מודה רבי אליעזר דנדר הוי ולא זרוזין ולזה נראה שהסכים הרמב"ן ז"ל בהלכותיו לפנינו בפ' קונם וכדבריו נראה לי דאי לא תימא הכי מתני׳ דפ׳ קונם [לקמן פג:] דאם אי אתה בא ונוטל דלא כרבי אליעזר בן יעקב דבתרייתא דיתר על כן אתיא ואי הכי היכי פסקינן כר׳ אליעזר בן יעקב אפי׳ במאי דאמר בבתרייתא הוה ליה סתם במתני׳ ומחלוקת בברייתא והלכה כסתם אלא ודאי כדאמרן: מתבר נדרי הבאי אמר קונם אם לא ראימי בדרך הזה לעולי מלרים אם לא ראימי נחש לקורת בית הבד. נראה לי דתנא תרי גווני נקט חד דשייך ביה גוזמא דהיינו כטולי מלרים דעביד איניש דכי חזי אינשי טובא גזים ואמר כטולי מלרים וחד לא שייך ביה גוזמא דהיינו נחש כקורת בית הבד דכיון דמפרשינן בגמרת [כה.] דלא נחש גדול קאמר אלא טרוף לא שייך למימר דרך גוזמא טרוף כקורת בית הבד שאין שום נחש טרוף כלל. ואשמועינן תנא דכי תלה איסור פירות בחד מהני נדרו בטל וכל חד וחד טעמיה לחוד דכי אמר קונם עלי פירות אם לא ראיתי בדרך הזה כעולי מגרים בדין הוא דלא לתסרו עליה דקושטא קאמר כיון שראה עם רב דעביד איניש דגזים בכי ה"ג וכי אמר אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד נמי הפירות מותרין מטעמא אחרינא דאע"ג דודאי שיקרא קאמר דאפי" בדרך גוזמא לא שייך למימר הכי אפי׳ הכי הפירות מותרין משום דאמדינן ליה לדעתיה שלא לאסור את הפירות נתכוון שא"כ לא היה לו לתלות איסורו בתנאי אלא היה לו לאסרם עליו במוחלט שהרי אף כשהתנה בכיולא בזה אין לתנאו ענין שהדבר ברור שלא ראה נחש כזה שאין בין אוסר סתם למתנה בכיולא בזה כלום אלא ודאי אמרי׳ שלא לאסור פירות בא אלא לומר דברי הבאי זה כלומר שראה נחש כקורת בית הבד. ומש"ה ניחל האי דתנן בשבועות שתים בתרא (שנועות דף פט.) גבי שבועת שוא אם לא ראיתי גמל הפורח באויר אם לא ראיתי נחש כקורת בית הבד ולא תנא התם כעולי מלרים משום דכה"ג לא לקי משום שבועת שוא דעל הגוזמא קושטא קאמר והכא נמי לא חש תנא למתני גמל הפורח באויר דתרי גווני דבעי למיתני דהיינו מידי דשייך ביה גוזמא ודלא שייך ביה גוזמא הא תננהו: גבו׳ כך שבועות הבאי מותרות. כלומר שהפירות מותרין משום ההוא טעמא דפרישנא במתני׳. מיהו במידי דלא שייך ביה גוזמא כגון גמל הפורח באויר ונחש כקורת בית הבד כי תלי איסור פירות עלייהו לקי משום שבועת שוא דאיהו לא לאסור פירות נתכוין מההוא טעמא דכתיבנא אלא ודאי יצחה שבועה לשוא לומר שראה דבר זה והיינו מתני׳ דשבועות דתנן החם דכי האי גוונא לוקה משום שבועת שוא מה שאין כן בנדרים דבנדרי שוא ליכא מלקות: ומקשי' היכי דמי שבועות הבאי אי נימא דאמר אם לא ראימי נדרך הוה כעולי מלרים מידעם קחמר הרי ילחה שבועה לשקר. כלומר שחין ללשון זה שום משמעות. ולשקר לחו דוקח חלח כלומר ללא דבר כדכתיב קרא אך לשקר שמרתי (שמואל א כה): דאמר שבועה שראיתי. ונראה בעיני דסבירא ליה לאביי לפום אוקימתיה דכי קחני כך שבועות הבאי מותרות לאו אכולהו גווני דמתני׳ קאי דבמידי דלא שייכא ביה גוזמא ליכא למימר שתהא שבועתו מותרת דשבועת שוא הויא וליכא למימר מ״מ הפירות מותרות דהא אביי לא במתנה באיסור פירות מוקים לה אלא לאביי הכי קחני כשם שנדרי הבאי מותרין כך שבועות הבאי של גוזמא מותרות דלא תימא כיון דשבועה חמורה לא גזים בה איניש ובדוקא קא משתבע ולקי משום שבועת שוא דליתא אלא עביד איניש דגזים בשבועות כי היכי דגזים בנדרים: **ומקשי ליה רבא א"ר למה ליה למימר**. כלומר דאי אמידי דשייך ביה גוזמא בלחוד קאי פשיטא דשבועות נמי מותרות דכיון דגזים ואמר קושטא קאמר. ועוד דומיא דנדר קתני כלומר דכשם שנדרים מותרין בהנהו מרי גווני דמתני׳ כך שבועות מותרות בהנהו תרי גווני גופייהו ואי שבועה שראיתי קאמר אי אפשר שתהא מותרת דנחש כקורת בית הבד ודכוותיה

(h) רש"י ד"ה ועוד וכו' שבועות הבאי אסורין דמשמע **דשבועה** דקאמ בלשון נדר הס"ד ותיבת

הוהות הר"ח

ל) מ"ל כשם שנדרי הבלי

מותרות וכן גי' הרמב"ם

וכו בתוספתל פ"בו. נים במוספתה בכן, ב) [עי' תוס' שבועות כה. סד"ה משא"כ וכו' וע"ע

ג) אולי ל"ל דלא עבידי,

גליון הש"ם בהר"ן ד"ה ת"ש וכו' דהוה ידיע להו. כעין זה נר"ן לקמן כו ע"ל ד"ה ולר״ה ובשבת דף ט ע״ב בתוספ׳ ד״ה הא לן וש״נ:

## מוסף רש"י

שבועות הבאי אסורין. שבועה אסור, דבתר דברו אזלינן, רבשבועות לא בעינן פיו שוא בהדיא היא (שם).

## תוםפות מאי הויא עלה. ול״ת

והא פשיטנא כבר דפליגי רבנן עליה לכן גראה לפרש הלכה כרבי אלינוזר ב"י או לא: בדרי הכאי אם לא ראיתי. פירוש שאמר קונס פירום בעולם עלי אם לא ראימי לאמת ולגדק את דבריהן כשרואין מעשה אחד יותר ממה שרגיל להיות ואין בלבו לאסור ואנן סהדי כדפרישית לעיל: בעולי מצרים. לפי שראה עם רב יותר ממה שרגיל: נחש מרוף. לפי שראוהו טרוף יותר משאר נחשים ידווקא כשראה כדפרישית אבל אם לא ראה שום אבל אם לא ראה שום אדם ולא שום נחש ודאי לא הוי נדר הבאי ואסור משום ג' לעבידי אינשי דמישתעו הכי כיון שלא ראה כלל: אלא אמר שבעולם וכו'. נקנועות פירשו התוספות בחורד: